

РЕШЕНИЕ

№ 87

гр. Варна, 19.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВАРНА, III СЪСТАВ, в публично заседание на двадесети февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Г. Йовчев

Членове: Николина П. Дамянова
Даниела Ил. Писарова

при участието на секретаря Ели К. Тодорова
като разгледа докладваното от Николина П. Дамянова Въззивно търговско дело № 20223001000094 по описа за 2022 година

за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е въззивно, по реда на чл. 258 и сл. ГПК, образувано по жалба на ЗД „ЕВРОИНС“ АД - гр. София, ЕИК 121265113, подадена чрез юрисконсулт Й. С., срещу решение № 29/12.11.2021г., постановено по т. д. № 30/2021г. по описа на Търговишки окръжен съд, с което въззивникът е осъден да заплати на Р. К. М. от гр. Разград, сумата 200 000 лв., представляваща застрахователно обезщетение за причинени неимуществени вреди, изразяващи се в болки и страдания от телесни увреждания и други негативни изживявания, и сумата 24 015.39 лв., представляваща застрахователно обезщетение за имуществени вреди, които вреди са настъпили в резултат на ПТП от 15.10.2020 г., на път II-49 км 0+422, с управляван от Б Р Х. микробус “Фолксваген ЛТ35“, рег. № XX XXIXX XX, в който, на предна дясна седалка е пътувала ищцата, предизвикано от Н Ш Н при управление на автобус “Бова Ф12“, рег. № X XX I XX, застрахован при ответното дружество ЗД “Евроинс“ АД по застраховка „Гражданска отговорност“, на основание чл. 432, ал. 1 от КЗ, ведно със законната лихва върху горните главници, считано от 02.04.2021 г. до окончателното им изплащане.

В жалбата се твърди неправилност на решението поради необоснованост и противоречие с материалния закон. Излагат се подробни аргументи за липсата на противоправно поведение на водача на застрахования при ответника автомобил за настъпване на ПТП, респ. за

оборване на презумпцията на 45, ал. 2 от ЗЗД, като се настоява, че единствено виновен за произшествието е другият участник в ПТП, а именно водачът на микробус “Фолксваген ЛТ35“, рег. № XX XXIXX XX, в който е пътувала ищцата. Искането към въззивния съд е за отмяна на решението и отхвърляне на исквете.

Жалбата е подадена в срока по чл. 259, ал. 1 от ГПК, от легитимирано лице, чрез надлежно упълномощен процесуален представител, насочена е срещу подлежащ на обжалване съдебен акт, при наличие на правен интерес от обжалването, и е процесуално допустима.

В законоустановения срок е постъпил отговор от въззиваемата Р. К. М., представлявана по пълномощие от адв. Г. Х. от САК, в който е изразено становище за неоснователност на жалбата, с подробни доводи и съображения.

След образуване на въззивното производство, с разпореждания № 268/01.03.2022г. и № 436/31.03.2022г. е изискана информация от ОД на МВР – гр. Търговище за движението на тяхно ДП № 774/2020г., по преписка вх. № 1225/2020г. по описа на Окръжна прокуратура – Търговище, както и преписи от следните документи: 1./ обвинителен акт, внесен в ОС – Търговище на 06.08.2021г. против обвиняемия Н Ш Н от с. Раковски, Област Разград, 2./ Постановление от 22.10.2021г. на прокурор при Окръжна прокуратура – Търговище за прекратяване на производството, на основание чл. 243, ал. 1, т. 1 във вр. чл. 24, т. 1 от НПК, и 3./ определение № 160/2021г. по ЧНД № 269/2021г. по описа на ОС – Търговище.

От отговора на ОД на МВР – гр. Търговище с вх. № 1714/17.03.2022г., както и от изисканите документи, постъпили с писмо вх. № 2481/15.04.2022г., е установено, че във връзка с процесното пътно – транспортно произшествие, е образувано досъдебно производство / ДП/ № 774/2020г., по преписка вх. № 1225/2020г. на Окръжна прокуратура – Търговище, по което ДП е привлечен като обвиняем именно застрахованият при ответното дружество водач Н Ш Н от с. Раковски, Област Разград, с обвинителен акт, внесен в Окръжен съд – Търговище на 06.08.2021г., за престъпление по чл. 343, ал. 4 във вр. с ал. 3, б. "б", във вр. с чл. 342, ал. 1 от НК, което от обективна страна включва и причиняване на четири средни телесни повреди на въззиваемата Р. К. М..

С определение № 269/20.04.2022г. производството по настоящото в.т. д. № 94/2022г. по описа на ВнАпС е било спряно, на основание чл. 229, ал. 1, т. 5 от ГПК, до окончателно приключване на наказателното производство по ДП № 774/2020г. от ОД на МВР – гр. Търговище, преписка вх. № 1225/2020г. по описа на Окръжна прокуратура – Търговище, с влязло в сила постановление за прекратяване на производството или с влязла в сила присъда срещу Н Ш Н, застрахован при ответника ЗД „Евроинс“ АД – гр. София по застраховка „ГО на автомобилистите

Спряното производство е възобновено с определение № 342/09.05.2023г., тъй като съгласно постъпила в изпълнение на разпореждане № 606/13.04.2023г., справка вх. № 3182827.04.2023г. от ОД на МВР – гр.

Търговище, за движението на ДП № 774/2020г., в хода на предявяване на разследването, на 25.03.2023г., обвиняемия Н Ш Н е починал.

След възобновяване на производството застрахователят признава, че ищцата е претърпяла от процесното ПТП имуществени вреди, които оценява в размер на 150 000лв., и имуществени вреди в размер на исковата претенция от 24 015.39 лв., но продължава да поддържа становището, че вина за настъпване на ПТП има другият участник в ПТП, а именно Б Р Х., който е управлявал МПС марка „Фолксваген“, също застрахован за „Гражданска отговорност на автомобилистите“ в ЗД „Евроинс“ АД – гр. София. Представени са писмени доказателства за заплащане на признатите парични задължения общо в размер на сумата 174 015.39 лв. по посочената в исковата молба банкова сметка на ищцата Р. К. М., с два броя платежни нареждания за сумите от по 50 000 лв., с вписано в документа основание за плащането- „гр. д. № 30/2021г. част. плащане“, и едно платежно нареждане за сумата 74 015.39лв. с основание- „гр. д. № 30/2021г. – оконч. плащане.

Становището на процесуалният представител на въззиваемата във връзка с осъществените плащания след образуване на въззивното производство, е, че те не погасяват процесните задължения, тъй като не са платени по застраховката на лицето, посочено в исковата молба като виновно за настъпване на ПТП, а по застраховката на другия участник в ПТП- Б Р Х., управлявал л. а. марка „Фолксваген“.

За да се произнесе по спора съставът на ВнАпС съобрази следното:

Добричкият окръжен съд е бил сезиран с обективно съединени осъдителни искове с правно основание чл. 432, ал. 1 от КЗ и чл. 86, ал. 1 от ЗЗД, предявени от Р. К. М. срещу ЗД „Евроинс“ АД - гр. София, за присъждане на сумата 200 000 лв., претендирана като застрахователно обезщетение за причинени неимуществени вреди, изразяващи се в болки и страдания от телесни увреждания и други негативни изживявания, настъпили в резултат на ПТП от 15.10.2020 г., на път II-49 км 0+422, с управляван от Б Р Х. микробус “Фолксваген ЛТ35“, рег. № XX XXIXX XX, в който, на предна дясна седалка е пътувала ищцата, предизвикано от Н Ш Н при управление на автобус “Бова Ф12“ с ДК № X XX I XX, застрахован при ответното дружество ЗД “Евроинс“ АД по застраховка „Гражданска отговорност“, и сумата 24 015.39 лв. за обезщетяване на претърпени от същото застрахователно събитие имуществени вреди, ведно със законната лихва върху сумите, считано от 02.04.2021г. до окончателното им изплащане.

В исковата молба се твърди, че на 15.10.2020 г., на път II-49 км 0+422, водачът Н Ш Н, чиято гражданска отговорност е застрахована от ответното застрахователно дружество, при управление на автобус “Бова Ф12“, рег. № X XX I XX, нарушил правилата за движение, като на кръстовище, намиращо в района на км 0+422 м, при изхода на голямо предприятие, от дясно по посока на движение на управлявания от Б Р Х. микробус “Фолксваген ЛТ35“, рег. № XX XXIXX XX, в който микробус, на предна дясна седалка, е пътувала

ищцата, идвайки от път без предимство, автобусът е предприел маневра завивайки наляво, навлизайки в главния път, отнемайки по този начин предимството на правомерно движещия се микробус, вследствие на което настъпил сблъсък между двете МПС-та. В резултат на инцидента ищцата е получила следните телесни увреждания: открита фрактура на долната челюст в областта на ментума /брадичката/; наличие на патологичен ръб в областта на долния орбитален ръб на зигоматичната кост; полифрагментна фрактура на корпус мандибуле/предната част на долната челюст/; луксация на темпоромандибуларната става вляво; фрактура на стените на десен максиларен синус и етмоидалните клетки вдясно; фрактура на максилата вдясно /горна челюст, чифтна кост/; фрактура на зигоматичната кост вдясно; полифрагмена транскондиларна фрактура на дистален фемур с ангажиране на медиален кондил; фрактура на диафизата на тибията /големия пищял/ - средна трета и патела вдясно; транскондиларна полифрагмена фрактура на раменната кост, фрактура на долния край на бедрената кост, закрито, наложило няколко операции и допълнително лечение и рехабилитация. Излага се също, че вследствие на ПТП и получените увреждания за медицинското лечение и съпътстващи процедури, са направени разходи в размер на 24 015.39 лв., също невъзмездени от ответника, въпреки отправената по реда на чл. 380 КЗ застрахователна претенция от 03.12.2020г, по която са представени всички относими налични документи.

Ответникът оспорва исковете, като възражава за липса на противоправно и виновно поведение на водача на автобус „Бова“, липса на причинно-следствена връзка между ПТП и описаните от ищцата вреди, а в евентуалност – за прекомерност на претендираното обезщетение.

Не се поддържа в тази инстанция релевирано от застрахователя, с отговора на исковата молба, възражение по чл. 51, ал. 2 ГПК за съпричиняване на вредоносния резултат от пострадалата, поради непоставяне на предпазен колан, което е прието за недоказано от първоинстанционния съд, с оглед безспорно установения факт от експертизите, че ищцата е била с правилно поставен предпазен колан при настъпване на ПТП,.

Решението на ОС- гр. Търговище, с което осъдителните искове са уважени изцяло, е валидно като постановено от надлежен съдебен състав, в рамките на предоставената му правораздавателна власт и компетентност, и съдържащо реквизитите по чл. 236 ГПК. Същото е допустимо в обжалваните части- налице са всички предвидени от закона предпоставки и липсват процесуални пречки за възникване и надлежно упражняване на правото на иск. Съобразно обстоятелствата, посочени в исковата молба и отправеното до съда искане, спорът е правилно квалифициран. От името на ищцата, в качеството ѝ на увредено лице по смисъла на чл. 487, ал. 1 и чл. 390, ал. 1 КЗ, е отправена чрез пълномощник писмена претенция за изплащане на застрахователно обезщетение, получена от ЗД „Евроинс“ АД на 03.12.2020г. В срока по чл. 496, ал. 1 КЗ, с уведомително писмо от 02.03.2021г. застрахователят е отказал изплащане на застрахователно обезщетения.

Следователно, установява се и наличието на особената предпоставка, предвидена в КЗ, за допустимост на пряк иск на увредено лице срещу застраховател по застраховка „ГО“.

Съгласно чл. 269, ал.1 изр. второ ГПК, извън задължението за служебно произнасяне по валидността на решението, и по допустимостта – в обжалваната му част, по отношение на неправилността на първоинстанционния съдебен акт, въззивният съд е ограничен от посочените в жалбата оплаквания.

Правопораждащият фактически състав за основателността на пряк иск на увредено лице срещу застраховател, по чл. 432, ал. 1 от КЗ във вр. чл. 45 ЗЗД, за обезщетяване на причинените от застрахованото лице вреди от деликт, предполага изводи за наличие на: наличие на валидно застрахователно правоотношение по застраховка „ГО на автомобилистите“ за увреждащия л. а. „Мерцедес Е 200“ с рег. № Х ХХХХ ХХ, сключено със застрахователното дружество, привлечено като ответник; настъпване на застрахователно събитие в срока на действие на договора, виновно причинено от водача на застрахован автомобил; претърпени неимуществени и/или имуществени вреди на лицето, претендиращо обезщетение и пряката причинна връзка между противоправното поведение на застрахования и претендираните за обезщетяване вреди.

Още в първата инстанция ответникът признава наличието на валидно застрахователно правоотношение по задължителна застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите“, сключена за автобус „Бова Ф12“, рег. № Х ХХ I ХХ, управляван от Н Ш Н, с полица № 0712000084223, с период на покритие от 14.02.2020 г. до 13.02.2021 г., т. е. действаща към датата на настъпване на процесното ПТП.

Въпросите относно извършване на деянието, неговата противоправност и виновността на лицето, сочено от ищцата като деликвент, застрахован при ответника, не са разрешени с присъда или друг акт на наказателния съд по Глави 28 и 29 НПК, тъй като водачът на автобус „Бова Ф12“ с рег. № Х ХХ I ХХ- Н Ш Н, е починал преди приключване на образуваното срещу него наказателно производство. Водачът на другото, участващо в произшествието МПС- микробус „Фолксваген ЛТ35“, рег. № ХХ ХХIХХ ХХ- Б Р Х., е починал при ПТП.

Процесуалният представител на ЗД „Евроинс“ АД - гр. София оспорва наличие на противоправно поведение и вината на застрахования водач по застрахователното правоотношение по полица № 0712000084223. Твърди, с конкретни съображения, извлечени от механизма на ПТП, че водачът на автобуса не е имал възможност да предотврати удара между управляваното от него МПС и микробус „Фолксваген ЛТ35“, рег. № ХХ ХХIХХ ХХ, управляван от Б Р Х., в който, на предна дясна седалка, е пътувала ищцата.

В тази инстанция ответникът признава отговорността си за обезщетяване на причините на ищцата имуществени и неимуществени вреди

от процесния деликт, но по застраховката на другия участник в произшествието- водачът на микробус „Фолксваген ЛТ35“, рег. № ХХ ХХІХХ ХХ, който счита за единствен виновен на настъпване на застрахователното събитие, вредите от който деликт заявява, че е обезщетил чрез плащане по посочената в исковата молба банкова сметка.

По спорния въпрос относно вината за настъпване на ПТП пред първоинстанционния съд е проведено доказване и от двете страни, с представяне на писмени доказателства: Констативен протокол за ПТП с пострадали лица № 190/16.10.2020 г., придружен с план-схема, протокол за оглед на ПТП от 15.10.2020г., заверени копия от образуваната пр. пр. № 1225/2020г. по описа на ОП-Търговище, с гласни доказателства чрез разпит на водача Наим Наимов като свидетел, и чрез ползването на специални знания на експерт, на когото е възложено изготвяне на заключение по САТЕ.

В тази инстанция е изискана и приложена към доказателствения материал по делото цялата пр. пр. № 1225/2020г. по описа на ОП-Търговище, изпратена след прекратяване на наказателното производство срещу починалия междувременно водач на автобус “Бова Ф12“ с рег. № Х ХХ І ХХ-Н Ш Н. Назначена е също допълнителна съдебно-автотехническа експертиза, по която на вещото лице е възложено, след като се запознае с доказателствата по делото, както и доказателствата приложени към прокурорска преписка № 1225/2020г. на Окръжна прокуратура – Търговище, и извърши оглед на моторните превозни средства, които са участвали в ПТП, да даде заключение относно механизма на процесното ПТП, като изготви подробна скица на района, с отразяване ширината на платната за движение, тротоарите и другите обекти, наличието на пътна маркировка и ограничителни и указателни пътни знаци; да посочи конкретното място на удара; да посочи действията на кои от участниците са станали причина за настъпване на ПТП; да посочи каква е разрешената в района на настъпване на ПТП максимална допустима скорост на движение; каква е била скоростта на всяко от двете превозни средства непосредствено преди и в момента на удара, съответно каква е опасната зона за спиране на всяко моторно превозно средство, с оглед установената скорост на движение; да посочи каква е била видимостта на водачите с оглед метеорологичната обстановка, след като установи мястото на спиране на автобуса да даде заключение как се променя видимостта от мястото на знака „Стоп“ на кръстовището и съответно от мястото на навлизане в пътното платно след знака „Стоп“, да посочи движили ли са се със скорост, която е позволявала да спрат в зоната на видимост; налице ли е била възможност на водача на автобуса да предприеме спиране след като е възприел другото превозно средство.

Въз основа на заключението на САТЕ, изслушано и прието в съдебно заседание на 20.02.2024г., което се преценява като обективно, компетентно и основано на всички релевантни данните в останалите събрани допустими доказателства и доказателствени средства, и се кредитира изцяло, съставът на въззивния съд приема за установено следното:

На 15.10.2020г., около 08.30 часа, на път II - 49, км.0+422, спрямо пътната лента в посока от гр. Лозница към гр. Търговище, непосредствено преди кръстовището с отклонение към завод „Тракия Глас България“ е настъпило ПТП между товарен автомобил и автобус. Н Ш Н, като водач на автобус „Бова“, модел „Ф12“, с рег. № Т 6969 ТН, потеглил в посока гр. Разград, в условията мокреща мъгла и намалена видимост. Преди навлизане на главния път, водачът спрял автобуса на знак „Стоп“, след което потеглил и започнал изпълнение на коса маневра ляв завой. При изпълняваната маневра, водачът не предприел междинно спиране преди навлизане в кръстовището предвид пътната обстановка. След навлизане в кръстовището със скорост от около 20 км/ч, и с оглед видимостта от около 61 метра, той отнел предимството за движение в права посока на товарен автомобил „Фолксваген“, с рег. № РР 9337 ВА, управляван от Б Р Х., със скорост от около 93.6 км/ч, движещ се в посока от гр. Разград към гр. Търговище. При настъпилата опасна ситуация, водачът на товарния автомобил изпълнил аварийно спиране и маневра в ляво, но поради цялостното заемане на лентата му за движение от автобуса с продължаващо заемане и на насрещната пътна лента, настъпил удар между ППС-тата в крайна лява част на заеманата от товарния автомобил пътна лента. В резултат на транспортното произшествие настъпила смъртта на водача Х. и увреждания на спътницата му от предна дясна седалка- Р. К. М.. Ударът между двете ППС-та е настъпил в крайната лява част на пътната лента на товарния автомобил, преди началото на дясното отклонение и след табелата за населено място. Произшествието е настъпило непосредствено след подминаване на табела за населено място от товарния автомобил, поради което скоростта на движение е била ограничена до 50 км/ч. Автобусът се е движил с около 20 км/ч преди, след и към момента на настъпване на удара, а товарният автомобил с около 93.6 км/ч към началото на опасната ситуация и с около 40 км/ч към момента на удара. Опасната зона на автобуса е била 11.4 м, а тази на товарния микробус- 108 метра. Според реакцията на водача на товарния автомобил, минималната видимост двустранно е била около 61 метра, с оглед на която водачът на товарния автомобил е следвало да се движи с безопасна скорост от около 65 км/ч, а водачът на автобуса- да съобрази времето си за изтегляне от кръстовището. При изтеглено положение на автобуса след знак „Стоп“, преди навлизане в пътните ленти на главния път, видимостта на водача се е повишила поради липсата на информационни табели в зоната му на видимост в ляво, но по делото няма ясни технически данни той фактически да е възприел идващия от лявата му страна товарен автомобил, независимо от пряката отлична видимост през ляво стъкло на кабината.

Становището на вещото лице, което се възприема изцяло от съдебния състав, е, че при този механизъм на ПТП, от експертна гледна точка действията, както на водача на автобус „Бова Ф12“, рег. № Х ХХ I ХХ, така и на водача на „Фолксваген ЛТ35“, рег. № ХХ ХХIХХ ХХ, в който, на предна дясна седалка е пътувала ищцата, са станали причина за настъпване на

произшествието- водачът на автобуса не се е съобразил с намалената видимост, при която е следвало да навлезе поетапно в кръстовището, без косо пресичане на пътната маркировка и отнемане на предимството на автомобилите по главния път, а водачът на товарния автомобил не е съобразил скоростта си на движение спрямо конкретните пътни условия.

При тази фактическа установеност съдът приема, че по безспорен начин са доказани всички елементи от фактическия състав на чл. 45 ЗЗД, в това число противоправно поведение на водача на автобус "Бова Ф12", рег. № Х ХХ I ХХ, посочен от ищцата като деликвент, като презумпцията на чл. 45, ал. 2 ЗЗД за вина на застрахованото лице за настъпване на претендираните за обезщетяване вреди от деликт не е оборена.

Следващият спорен въпрос, за разрешаване на който е надлежно сезирана въззивната инстанция, с релевирането на конкретни оплаквания и съображения, е за размера на застрахователното обезщетение за неимуществени вреди, подлежащо на определяне по правилото на чл. 52 ЗЗД.

Възприетата от окръжния съд фактическа обстановка относно получените от ищцата телесни увреждания, вида и интензитета на претърпените болки, страдания и други негативни преживявания, е резултат от правилна съвкупната преценка на събраните в хода на производството доказателства, обсъдени по съответните правила на ГПК. За релевантните факти по приложение на чл. 52 ЗЗД в първата инстанция са събрани писмени и гласни доказателства и са приети заключения на съдебно- медицинска експертиза с вещо лице – ортопед, съдебно- медицинска експертиза, възложена на вещо лице- лекар със специалност „Очни болести“, и съдебно- психологична експертиза, изготвена от вещо лице- специалист по „Клинична психология“.

Заключенията са дадени от вещи лица, разполагащи с необходимите специалност и квалификация за изпълнение на задачите, след личен преглед на ищцата и запознаване с представената по делото медицинска и друга документация, те са ясно и подробно мотивирани по начин, който да убеди съда в тяхната правилност, поради което се възприемат изцяло от съдебния състав.

Установява се по безспорен начин от СМЕ с вещо лице – ортопед, че вследствие на инцидента ищцата е получила съчетана травма: глава, гръден кош и крайници /ляв горен и десен долен/, а именно - черепно-мозъчна травма с малък субарахноидален кръвоизлив, травма на бял дроб с малки контузионни огнища, открито счупване на долната челюст и изкълчване на долночелюстната става в ляво, счупване зигоматичната кост и максилата с нарушаване на долни и външни орбитални ръбове, избиване на предни горни и долни зъби, открито раздробено вътреставно дислоцирано счупване тип С 3 по класификация по АО. Открито раздробено, дислоцирано вътреставно счупване на долната част на дясната бедрена кост - С3 по АО. Неразместени счупвания на дясна капачка и дясна голяма пищялна кост, политравматичен

шок. Механизмът на травмите е: първичен удар с травма в областта на главата в дясната средна колона до седалката, бордна травма в областта на дясното коляно и подбедрица и контра удар на левия горен крайник с директна травма на левия лакът в бордното табло. Според експерта, констелацията от вида, тежестта на травматичните увреждания, клинично-лабораторните изследвания и последващото развитие на състоянието в първите 72 часа от травмата говорят за тежко състояние на травматичен шок с благоприятен изход, като при неправилно и ненавременно терапевтично поведение изходът е можело да бъде фатален.

Пострадалата е претърпяла множество интервенции и рехабилитации, свързани със съществени по интензитет болки и страдания, като предстоят и още интервенции. Извършени са следните седем оперативни интервенции по спешност: 1. ГИХО (първична хирургична обработка, лаваж (промивка), превръзки, закрито наместване и гипсова „мобилизация на счупването на лява раменна кост и дясна бедрена кост“; 2. Хирургична обработка на раните на дясната орбита; 3. Открито и закрито наместване и външна фиксация на долната част на дясна бедрена кост; 4. Открито наместване с вътрешна фиксация на долна челюст, долен и външен ръб на дясна орбита и оформяне на покрива на максилата и дъното на дясната орбита; 5. Открито наместване с вътрешна фиксация на долната част на лява раменна кост чрез резекция на олекранона на лакътната кост и последващо наместване и вътрешна фиксация; 6. Отстраняване на външния фиксатор; 7. Открито наместване с вътрешна фиксация на дясна бедрена кост.

При извършен личен преглед на ищцата, експертът установява, че тя е със силно накуцваща, затруднена походка. Констатации за обективно състояние: двойно виждане с дясно око; смутена функция на десния горен клепач; неестетични белези по лицето; липса на зъби: горни и долни; смутена захапка; флексивна и проносупинационна контрактура в лява лакътна става — тежка степен с белези по кожата в същата област; скъсяване и деформация на десния долен крайник с 3 см; флексивна контрактура в дясна колянна става; хроничен оток, болезнени движения, смутена функция в десния долен крайник. Белези по латералната обиколка на дясно бедро, ляво бедро, дясно коляно, невъзможно клякане, бягане и скачане. Поради скъсяването на десния долен крайник с около 3 см, флексивната контрактура в дясна колянна става и варусна деформация в същата, походката е накуцваща, затруднена, с невъзможност за клякане и бягане. Ограничени движения в лявата лакътна става и предмишница. Има асиметрия при мимики, затваряния и отваряния на десните клепачи и усмивка.

Становището на вещото лице по въпроса за прогнозата за възстановяване на ищцата от телесните увреждания, е че пълно възстановяване няма да настъпи в обозримо бъдеще; травматологичните изменения по лицето, левия горен крайник и десния долен крайник са трайни, като е възможно известно подобрене при последващо лечение и

продължителна рехабилитация. Предстоят следните интервенции: операции по реконструкция на лицето, възстановяване на зъбния статус, отстраняване от костите на имплантирани уреди, корекция на белези, ендопротезиране на лява лакътна и колянна става с евентуални реимплантации. Наложителна е също доживотна рехабилитация, свързана с психосоматично лечение.

Посредством заключението на съдебно – медицинската експертиза, възложена вещо лице- лекар със специалност „Очни болести“, дадено въз основа на приложената по делото медицинска документация и личен преглед на ищцата, се допълва фактическата установеност за претърпени телесни увреждания и последици от тях, свързани с причиненото от произшествието счупване на зигоматичната кост и максилата с нарушаване на долни и външни орбитални ръбове, и наложилата се интервенция за реконструкция на ръба и пода на орбитата на дясното око. Обективно е установено от прегледа: дясното око е хлътнало навътре, с нарушена подвижност при поглед нагоре и вдясно, вследствие на което има диплопия (двойно виждане. Трайните последици, установени към датата на прегледа, включват двойно виждане при поглед нагоре и вдясно, груб белег на горен клепач. Тези нарушения подлежат на реконструкция на горен клепач на дясно око и ревизия на долен орбитен ръб, след които интервенции може да се очаква подобрене, тъй като няма засягане на очни мускули. Извършените процедури в условията на спешност, непосредствено след ПТП, са задоволителни като резултат по медицински показания, не е засегнато окото, а по-грубият белег, вследствие на травмата, води до тези промени, които съвременната медицина може да отстрани.

Според заключението на експерта, специалист по „Клинична психология“, причинените на ищцата травматичните увреждания от процесното ПТП са довели до изживяване на интензивен страх и силен стрес, който се е превърнал в дистрес, като с времето този дистрес се е превърнал в умерено изразен депресивен синдром. Това, че тя е преживяла болка с повече от едно телесни места, е довело до преобладаващо преживяване на силни болки, особено след операцията в областта на горен и долен крайник. Изпитваната физическа болка е била хронична и персистираща за дълъг период от време, около три месеца и продължава като „тъпа“ болка и до настоящия момент. Този сблъсък с неочакваните външни дразнители е разгърнал психична реакция с преживяване на висока тревожност, опасения, безпокойство. Продължителното във времето задържане на мислите и емоциите в едно психотравмено събитие, невъзможността да се изработи печеливш вариант за излизане от последствията на събитието са формирали симптоми на дистрес. На базата на извършения подробен преглед и съответни тестове, вещото лице заключава, че ищцата възприема като задоволително сегашното си здравословно състояние, в сравнение с изживяването, което е било по време и след оперативните интервенции; има притеснения от получените белези и деформация на десен крак, тъй като той видимо е все още с оток и несъразмерен спрямо левия ѝ крак. По отношение на белезите,

които са на лява лакътна става и под дясно око - няма притеснения, тъй като те са едва забележими.

За доказване характера и интензитета на претърпените от ищеца болки, страдания и други негативни преживявания пред първоинстанционния съд са ангажирани и гласни доказателства, като е разпитана свидетелката А М.- майка на ищцата. Предвид възможно най- близката родствена връзка между ищцата и свидетелката- по права линия от първа степен, следва да се отчете евентуалната заинтересованост на последната от изхода на спора, свързана с необходимост от преценка на показанията по правилото на чл. 172 ГПК. Доколкото показанията се базират на преки и непосредствени впечатления и не се констатира несъответствие между обстоятелствата, за които се свидетелства, и останалите събрани доказателства, в това число от мотивационната част на съдебно – медицинските експертизи и съдебно– психологичната експертиза по отношение на характерните за травматичните увреждания и преживения стрес физическо и психическо състояние и страдания на пострадалия индивид, съдът не намира основание да откаже кредитирането им.

Установява се от свидетелските показания, че с помощта на майка си и баща си за елементарни ежедневни дейности, ищцата е преминала през трудните интервенции и рехабилитационни процедури, свързани с болки и страдания, както и с чувство на безсилие от състоянието си и от невъзможността да се грижи за малкото си дете, в резултат на което е изпадала в депресивни състояния.

През годината на ПТП- 2020г., съгласно официалните данни на НСИ, среднестатистическите показатели за едно лице са за общ годишен доход от 7 002 лв. От 07.12.2018г. и към датата на застрахователното събитие лимитът на отговорността на застрахователите за неимуществени и имуществени вреди вследствие на телесно увреждане или смърт са в размер на 10 420 000 лв., независимо от броя на пострадалите лица– чл. 492 КЗ. Пострадалото лице е на 24 години към датата на инцидента, с постоянен адрес в окръжен град- гр. Разград. Посочените обстоятелства са показателни за помощните критерии за справедливост на дадения етап на социално – икономическото развитие в страната и социалния статус на пострадалото лице, относими към спорния въпрос за размера на обезщетението, тъй като справедливостта не допуска застрахователното плащане да се превръща от средство, заместващо загуба, в средство за извличане на неоправдано обогатяване и промяна в социалното положение и стандарта на живот на получателя на обезщетението - ППВС № 4/68 г.

Надлежно установените релевантни факти и обстоятелства за определяне размера на обезщетението, съобразно указанията дадени с ППВС № 4/1968г. по приложението на чл. 52 ЗЗД, в това число възрастта на пострадалата, начинът, по който са получени и вида на уврежданията, проведените множество оперативни интервенции, негативни преживявания от

невъзможността да се обслужва сама, да разчита на близките си за елементарни ежедневни хигиенни и битови нужди за продължителен период от време и да е временно неспособна да се грижи за детето си, отражението на претърпяната психическа травма върху психо-емоционалното ѝ състояние, обосновават извод за физически болки и страдания със съществен интензитет и значителни негативни емоционални преживявания, които ищцата е претърпяла, продължава да търпи понастоящем, но с по-малък интензитет, и ще търпи занапред, с оглед неблагоприятната прогноза за пълно възстановяване в обозримо бъдеще и предвид предстоящите множество необходими последващи интервенции.

При определяне по справедливост на общ размер на обезщетение за неимуществени вреди в размер на 200 000 лв., от което в хода на въззивното производство е заплатена сумата 150 000 лв., първоинстанционният съд е съобразил както интензитета, продължителността и характера на претърпените болки и страдания, така и обществения критерий за справедливост на дадения етап на социално – икономическото развитие в страната, чиято проявна форма са лимитите на застрахователни обезщетения и обичайната съдебна практика, при което съставът на въззивния съд прави извода, че не е допуснато нарушение на чл. 52 ЗЗД.

Предявеният втори осъдителен иск по чл. 432, ал. 1 КЗ за обезщетяване на имуществени вреди, претърпени от същото застрахователно събитие, който е уважен от първоинстанционния съд изцяло в предявения размер от 24 015.39 лв., също е доказан по основание и размер, с оглед мотивите за общите предпоставки по чл. 432 ЗК по първия осъдителен иск. Същият е доказан и по размер посредством представените с исковата молба писмени доказателства – множество фактури, ведно с фискални бонове, ценени във връзка със заключението на съдебно – медицинска експертиза, в частта, в която на съда се предлага извод от експерта, че всички описани в исковата молба разходи, за които са представени писмени документи, са в пряка причинна връзка, респ. необходими и употребени за проведеното лечение на получените от ищцата увреждания в резултат на ПТП.

На основание чл. 86 ЗЗД, върху обезщетенията за имуществени и неимуществени вреди застрахователят дължи и законна лихва, чието присъждане е поискано от завеждане на исковата молба – 02.04.2021г. Иск за обезщетяване на забава на делинквента или застрахователя за предходния период, считано от входиране на извънсъдебната претенция за изплащане на обезщетения не е предявен.

В тази инстанция възникна спор относно това дали съставляват новонастъпили факти, от значение за правния спор по смисъла на чл. 235, ал. 3 ГПК, извършените от застрахователя плащания на признати парични задължения за обезщетения за причинени неимуществени и имуществени вреди на ищцата Р. К. М. от процесното ПТП общо в размер на сумата 174 015.39лв. по посочената в исковата молба банкова сметка. Плащанията са

осъществени с два броя платежни нареждания за сумите от по 50 000 лв., с вписано в документите основание за плащането- „гр. д. № 30/2021г. част. плащане“, и едно платежно нареждане за сумата 74 015.39лв. от 16.03.2022г. с основание- „гр. д. № 30/2021г. – оконч. плащане (по посоченото гр. д. № 30/2021г. е постановено първоинстанционното решение, предмет на инстанционен контрол).

Процесуалният представител на въззиваемата поддържа становището, че процесните парични задължения не са погасени посредством осъществените от въззивника плащания на парични суми по нейната сметка, в хода на въззивното производство общо в размер на сумата 174 015.39 лв., тъй като са отнесени от застрахователя като изпълнение по застраховката на водача на другия участник в ПТП, също застрахован при ЗД „Евроинс“ АД за „Гражданска отговорност“.

При разрешаването на спорния въпрос относно релевантността на извършените плащания следва да се прецени дали намира приложение разпоредбата на чл. 123 ЗЗД, съгласно която изпълнението от страна на единия солидарен длъжник освобождава всички длъжници.

Според разясненията в съобразителната част на Тълкувателно решение № 2/ 06.06.2012г. по тълк. д. №1/ 2010г. на ОСТК на ВКС, прякото право на пострадалия по чл. 226, ал.1 КЗ (отм.), сега чл. 432 от КЗ (в сила от 01.01.2016г.), има вторичен характер спрямо деликтното му право по чл. 45 ЗЗД, тъй като не може да се породява, ако увреденият няма право на обезщетение за деликт, застрахователят не дължи повече от дължимото от прекия причинител на непозволеното увреждане, а погасяването на деликтното право води и до погасяване на прякото притезание по чл. 226, ал. 1 КЗ. С оглед установената в чл. 53 ЗЗД солидарна отговорност на причинителите на вредата, при съпричиняване на увреждането от няколко делинквенти, застрахователят по застраховка „Гражданската отговорност“, сключена с един от тях, отговаря спрямо увреденото лице за пълния размер на вредите до размера на застрахователната сума, а не съобразно приноса за увреждането на застрахования при него делинквент.

В настоящата хипотеза, при която се установява, че увреденият е носител на субективни права срещу две лица– делинквенти, отговарящи солидарно за обезщетение при непозволено увреждане съгласно чл. 53 ЗЗД, на чл. 123 ЗЗД, с реално извършеното плащане на деликтни обезщетения от въззивника- застраховател на двамата делинквенти, по застраховката на делинквента, различен от този, посочен от ищеца, преди приключване на устните състезания в тази инстанция, съставлява частичното погасяване на деликтното право, водещо до погасяване на прякото притезание по чл. 432 КЗ, респ. до удовлетворяване на увреденото лице, което е настъпило с реалното обезщетяване чрез плащане на претендираните за обезщетяване вреди. Следователно плащания следва да бъдат съобразени на основание чл. 235, ал. 3 ГПК.

С оглед на посочените в платежните документи, представени пред въззивния съд, основания за плащанията, ценени във връзка с изявленията на застрахователя в изпратеното до ищцата Р. К. М. уведомление изх. № ИМ-103/4/21.02.2022г. /лист 81/, за това кои задължения и в какъв размер се погасяват с плащането на сумата 174 015.39лв. по посочената в исковата молба банкова сметка, съдебният състав приема, че е погасено изцяло паричното задължение за обезщетяване на имуществени вреди от процесния деликт за сумата 24 015.39 лв. и е погасено частично обезщетението за неимуществени вреди до размер на сумата 150 000 лв.

По изложените съображения, настоящият съдебен състав прави крайните правни изводи, че поради новонастъпили факти по смисъла на чл. 235, ал. 3 ГПК първоинстанционното решение следва да се отмени в частта, с която ответникът е осъден да заплати на ищцата сумата 150 000лв., представляваща горницата над 50 000 лв. до 200 000 лв.- застрахователно обезщетение за причинените неимуществени вреди, изразяващи се в болки и страдания от телесни увреждания и други негативни изживявания, както и сумата 24 015.39 лв., представляваща застрахователно обезщетение за имуществени вреди- разходи за лечение, както и законна лихва върху тези суми за периода след 17.03.2022г., като исковете се отхвърлят в тези части като погасени чрез последващо образуването на въззивното производство плащане.

Поради съвпадение на правните изводи на двете съдебни инстанции по съществото на спора в останалата част решението на първоинстанционния съд следва да се потвърди, включително в частта за разноските, тъй като новонастъпилите факти не променят предпоставките за отговорността на ответника за направените от ищцата съдебно – деловодни разноски.

По разноските за въззивна инстанция:

На основание чл. 78, ал. 1 ГПК въззивното дружество дължи на въззиваемата и следва да бъде осъдено да ѝ заплати направените в настоящото производство съдебно- деловодни разноски, изцяло в размер на сумата 18 250лв., посочена в списъка по чл. 80 ГПК, представляваща платено адвокатско възнаграждение по договор за правна помощ, независимо от частичното отхвърляне на исковете. Отговорността за разноски се явява санкция за неоснователно предизвикан правен спор, при което, по аналогия на разпоредбата на чл. 78, ал. 2 ГПК, не може да бъде реализирана отговорността за разноски на въззиваемата, а въззивникът- ответник носи отговорност за направените от нея разноски, тъй като след подаване на изцяло неоснователна въззивна жалба, поради нови факти, независещи от поведението на пострадалата от деликт, част от предявените от нея притезания за съдебна защита са погасени.

Воден от горното, ВнАпС, ТО, III - ти състав,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 29/12.11.2021г., постановено по т.д. № 30/2021г. по описа на Търговишки окръжен съд, в частта, с която **ЗАСТРАХОВАТЕЛНО ДРУЖЕСТВО „ЕВРОИНС“ АД** - гр. София, ЕИК 121265113, е осъдено да заплати на Р. К. М. от гр. Разград, обезщетения за вреди, причинени в резултат на ПТП от 15.10.2020г., на път II-49 км 0+422, с управляван от Б Р Х. микробус “Фолксваген ЛТ35“, рег. № XX XXIXX XX, в който, на предна дясна седалка е пътувала ищцата, предизвикано от Н Ш Н при управление на автобус “Бова Ф12“, рег. № X XX I XX, застрахован при ответното дружество ЗД “Евроинс“ АД по застраховка „Гражданска отговорност“, на основание чл. 432, ал. 1 от КЗ, за сумата 150 000 лв., представляваща разликата над 50 000 до 200 000лв.- застрахователно обезщетение за причинени неимуществени вреди, изразяващи се в болки и страдания от телесни увреждания и други негативни изживявания, и сумата 24 015.39лв., представляваща застрахователно обезщетение за имуществени вреди, както и законна лихва върху тези суми за периода след датата 17.03.2022г., и **ОТХВЪРЛЯ** исквете за посочените суми поради погасяване на паричните задължения чрез последващо образуването на въззивното производство плащане, на осн. чл. 235, ал. 3 ГПК.

ПОТВЪРЖДАВА решение № 29/12.11.2021г., постановено по т. д. № 30/2021г. по описа на Търговишки окръжен съд, в останалата част, включително в частта за разноските.

ОСЪЖДА „Застрахователно дружество Евроинс“ АД, ЕИК 121265113, със седалище и адрес управление гр. София, бул. “Христофор Колумб“ № 43, да **ЗАПЛАТИ** на Р. К. М., ЕГН *****, адрес: гр. Разград, ул. „Ал. Стамболийски“ № 2 А 4, сумата 18 250лв. /осемнадесет хиляди двеста и петдесет лева /, представляваща направени съдебно - деловодни разноски за въззивна инстанция, по в. т. д. № 94/2022г. по описа на ВнАпС, ТО, на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховния касационен съд, при условията на чл. 280 ГПК, в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____